

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău, (jud. M. Anton)

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău, (jud. M. Anton)

Î N C H E I E R E

19 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

Examinând recursul declarat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Publicația Periodică "Glasul Națiunii" S.R.L împotriva Consiliului municipal Chișinău privind contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă ca fiind depusă de o persoană neîmputernicită, cererea de revizuire depusă de Ministerul Culturii, asupra hotărârii din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată,

c o n s t a t ă:

La 15 iulie 2008, Publicația Periodică "Glasul Națiunii" S.R.L s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău privind contestarea actului administrativ.

Prin hotărârea din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis acțiunea și s-a recunoscut dreptul Publicației Periodice "Glasul Națiunii" S.R.L la privatizarea imobilului din mun. Chișinău, str. 31 August 1989 nr. 15, lit. A (clădire separată) și s-a obligat Consiliul municipal Chișinău la emiterea actelor administrative corespunzătoare privind privatizarea imobilului din mun. Chișinău, str. 31 August 1989 nr. 15, lit. A (clădire separată) de către Publicația Periodică "Glasul Națiunii" S.R.L.

Prin încheierea din 30 septembrie 2009 a Curții Supreme de Justiție, a fost restituit recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău împotriva hotărârii din

04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău.

La 23 aprilie 2010, Publicația Periodică “Glasul Națiunii” S.R.L a depus cerere privind schimbarea modului și ordinii de executare a hotărârii din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău, în legătură cu neexecutarea acesteia de către Consiliul municipal Chișinău.

Prin încheierea din 28 mai 2010 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea Publicației Periodice “Glasul Națiunii” S.R.L și s-a schimbat modul de executare a hotărârii; s-a dispus transmiterea către Publicația Periodică “Glasul Națiunii” S.R.L a dreptului de proprietate asupra imobilului din mun. Chișinău, str. 31 August 1989 nr. 15, lit. A (clădire separată), cu încasarea din contul Publicației Periodice “Glasul Națiunii” S.R.L în beneficiul Consiliului municipal Chișinău a prețului imobilului în mărime de 665 300 lei.

La 27 mai 2010, Consiliul municipal Chișinău, Direcția generală, economie, reforme și relații patrimoniale a depus cerere de revizuire asupra hotărârii din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău în temeiul art. 449 lit. b) al Codului procedură civilă, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea reexaminării acțiunii cu atragerea în proces a Guvernului Republicii Moldova, care reprezintă statul în toate problemele ce țin de înstrăinarea monumentelor de importanță națională.

Prin încheierea din 01 septembrie 2010 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Consiliul municipal Chișinău, Direcția generală, economie, reforme și relații patrimoniale.

La 29 aprilie 2016, Elena Stratulat a declarat în numele Ministerului Culturii (din 19 iulie 2017 Ministerul Educației, Culturii și Cercetării) o cerere de revizuire împotriva hotărârii din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de revizuire, casarea hotărârii cu respingerea cererii de chemare în judecată a Publicației Periodice “Glasul Națiunii” S.R.L privind contestarea actului administrativ ca fiind ilegală și neîntemeiată.

Prin încheierea din 20 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost strămutată la Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), conform competenței jurisdicționale, spre examinare cererea de revizuire depusă de Ministerul Culturii al Republicii Moldova împotriva hotărârii din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Publicația periodică ”Glasul Națiunii” S.R.L împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

Prin încheierea din 23 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), a fost suspendată examinarea cererii de revizuire depusă de Ministerul Culturii al Republicii Moldova împotriva hotărârii din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Publicația periodică ”Glasul Națiunii” S.R.L împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ, și transmis dosarul civil la Curtea Supremă de Justiție, pentru soluționarea conflictului de competență.

Prin încheierea din 11 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție, s-a constatat competența Curții de Apel Chișinău la judecarea cererii de revizuire depuse de Ministerul Culturii al Republicii Moldova împotriva hotărârii din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă ca fiind depusă de o persoană neîmputernicită, cererea de revizuire depusă de Ministerul Culturii, asupra hotărârii din 04 august 2008 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată.

La 20 iulie 2018, suplinit la 24 august 2018, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a declarat recurs împotriva încheierii din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii și remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea cererii de recurs a menționat că, revizuirea a fost respinsă fără a fi examinată. Reprezentantul revizuentului la momentul depunerii cererii avea statul de angajat al Ministerului, deținând funcția de jurist și avea toate împuternicirile speciale corespunzătoare.

Mai mult a declarat că, la cererea de revizuire în anexă s-a indicat copia certificată a procurii reprezentantului Ministerului, însă instanța nu a semnalat lipsa ei de la materialele cauzei.

Totodată, Ministerul a afirmat că, motivul de respingere a cererii de revizuire este unul formal, or sesizând faptul că la materialele cauzei lipsește o anumită copie, instanța, în opinia recurentului urma să nu dea curs cererii.

Recurentul a acuzat instanța de revizuire precum că ar examina tendențios cauza, fapt manifestat prin semnalarea unei pseudo-carențe juridice abia după 2 ani de la data depunerii revizuirii, ceea ce în viziunea Ministerului reconfirmă bănuielile de gestionare neprofesională a materialelor cauzei.

În context, a menționat că la dosar nu sunt probe că procura nu a fost anexată, iar dispariția procurii din dosar nu este imputabilă Ministerului.

Suplimentar, a specificat că odată ce unicul temei de respingere a revizuirii a fost depunerea cererii de către o persoană neîmputernicită, Ministerul poate confirma voința sa prin semnătura ministrului care și-a păstrat actualul minister.

Concomitent, recurentul a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului motivând că, a recepționat încheierea din 24 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău la 19 iunie 2018.

Recurentul a indicat că, actul judecătoresc contestat a fost expediat în adresa Ministerului Culturii dar nu Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și datorită reorganizării instituției a fost necesar de a identifica dosarul, or odată cu reorganizarea respectivul dosar nu a fost transmis.

La fel, Ministerul a pretins că ulterior suspendării raporturilor de muncă cu reprezentantul responsabil, o perioadă de timp nu au fost angajați juriști, iar ulterior au fost eliberate procuri de reprezentare altor doi funcționari.

În aceeași ordine de idei, Ministerul a explicat că doar recent a reușit să contacteze ex-juristul, demisionată între timp, pentru a identifica dosarul și pentru a afla detaliile acestuia, întocmind chiar în aceeași zi cererea de recurs.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

Cu referire la solicitarea recurentului de repunere în termenul de declarare a recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) al Codului de procedură civilă actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară, iar conform art. 116 alin. (1) al aceleiași Legi, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Colegiul constată cu certitudine că actul contestat a fost emis la 24 mai 2018, expeditat părților la 11 iunie 2018, iar recurenta l-a recepționat la 19 iunie 2018, fapt confirmat însăși de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Raportând cele constatate la normele legale citate supra, Colegiul ajunge la concluzia că Ministerul cunoștea despre încheierea recurată din 19 iunie 2018, astfel având toate posibilitățile de a invoca ilegalitatea acesteia declarând recurs în termenul stabilit de lege.

Deși, în susținerea cererii de repunere în termenul de declarare a recursului, Ministrul a evidențiat reorganizarea instituției, suspendarea și încetarea raporturilor de muncă cu funcționarul responsabil de dosar, precum și lipsa resurselor umane, Colegiul trage concluzia că în speță recurentul nu a adus nici un argument plauzibil întru admiterea acestei cereri.

În conformitate cu prevederile art. 56 alin. (2) al Codului de procedură civilă, participanții la proces se bucură de drepturi procesuale egale și au obligații procesuale egale, cu unele excepții stabilite de lege în dependență de poziția pe care o ocupă în proces. Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Colegiul judiciar evidențiază că neefectuarea acțiunilor procesuale din motivul lipsei resurselor umane, funcționarului responsabil și lipsei cunoștințelor despre dosarul în cauză, nu poate nici într-un caz să fie apreciat ca motiv plauzibil de repunere în termen, or potrivit principiului de bună-credință, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării fiind o instituție publică, având angajați o mulțime de funcționari publici de execuție, de conducere și cu demnitate publică, urma să depună toată diligența pentru a efectua actul procedural în termen.

Potrivit practicii CtEDO (cauza Malahov vs Moldova, hotărârea din 07 iunie 2007), restricția impusă accesului la o instanță judecătorească nu va fi compatibilă cu art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, decât dacă aceasta nu urmărește un scop legitim și nu există o legătură proporțională dintre mijloacele utilizate și scopul legitim urmărit.

Aplicând normele legale invocate mai sus și jurisprudența CEDO la speță, Colegiul remarcă ca fiind indubitabilă obligația părților de a folosi cu bună-credință dreptul de atac și termenul alocat, această obligație fiind stabilită de Lege și urmărind scopul unei bune administrări a justiției în R. Moldova.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

Așadar, ca urmare a omisiunilor admise de către Minister și măsurilor ”fără șanse de câștig” întreprinse pentru protecția drepturilor sale, totalizate din acțiuni și inacțiuni, Colegiul reiterează că, acele consecințe negative prevăzute de legislație sunt opozabile recurentului în plină măsură.

La fel, e de menționat că prin prisma jurisprudenței CEDO (cauza Popov 2 vs. Moldova, cauza Melnic vs. Moldova), a fost constatat de Curte că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1.

Potrivit paragrafului 43 al Hotărârii pe cauza Popov 2 vs. Moldova, Curtea

reiterează că, articolul 6 § 1 al Convenției obligă instanțele judecătorești să-și motiveze hotărârile lor. În cauza Ruiz Torija vs. Spain, (hotărâre din 9 decembrie 1994), Curtea a constatat că omisiunea instanței judecătorești de a motiva refuzul de a accepta o obiecție potrivit căreia acțiunea era tardivă, a constituit o violare a acestei prevederi.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă: cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând înscrisurile anexate la dosar prin prisma pretențiilor deduse judecării, instanța de recurs constată că cererea de recurs a fost depusă cu omiterea nemotivată a termenului de prescripție, motiv pentru care urmează a fi restituită.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 426¹ alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării privind repunerea în termenul de declarare a recursului.

Se restituie recursul declarat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării ca fiind depus cu omiterea termenului de declarare a recursului.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

Judecători

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu